

zeer spits, bruin; binnenste bloembladeren (perianthbladeren), keel, meeldraden, stijl en stempels (9) geel. Vrucht kogelvormig, ca 8 mm diam., zwart-bruin met dichte, lichtbruine wol, halfdroog. Zaad gestrekt eivormig, aan de zijkant ingedrukt en naar de navel versmald, 2 mm lang en 1,2 mm breed, met scheve, verdiepte navel; de onregelmatig wrattige testa is met huidresten bedekt.

Groeiplaats: Bolivia, Tarija bij Yunchara op 3900 m.

Type Rausch 500 in herbarium W.

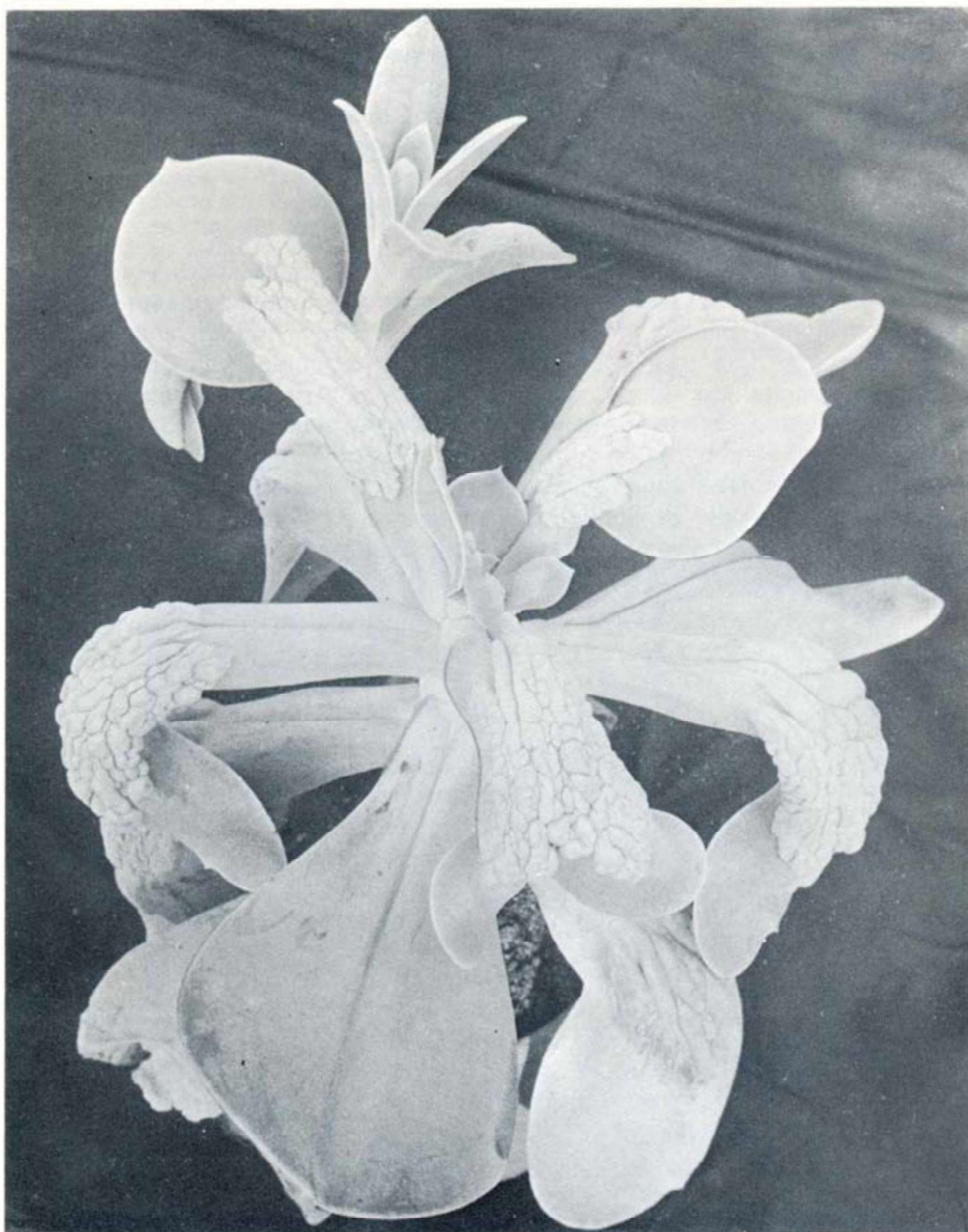
In de collectie Schiel (Freiburg) en Cullmann (Marktheidenfeld) vond ik een **Lobivia** uit de tijd van vóór de tweede Wereldoorlog onder de naam '**cornuta**'. Deze naam werd nimmer gepubliceerd en de heren konden zich ook niet meer herinneren van waar deze plant kwam. In het zuiden van Bolivia heb ik planten gevonden, die op de genoemde species lijken en ik heb dus thans de gelegenheid deze interessante soort geldig te beschrijven. De naam **cornuta** heeft betrekking op de karakteristieke hoornachtige dorrens. Naar de zaadstructuur is deze soort verwant met **Lobivia pugionacantha** Böd., maar verschilt daarvan door de donkerdere epidermis, de bonter gekleurde dorrens en de meer ronde en vlakke knobbels. Bij **Lobivia pugionacantha** hebben deze knobbels scherpe kanten.

Abnormale groeivormen bij Echeveria's

J. C. VAN KEPPEL

Afwijkende groeivormen hebben zich altijd in een bijzondere belangstelling van de liefhebbers mogen verheugen. Dit geldt in de eerste plaats voor cristaatvormen, die men in een grote verscheidenheid onder de succulenten, in het bijzonder bij cactussen aantreft. De afwijkende vormen van vetplanten zijn door de geringere belangstelling die voor de andere succulenten bestaat, minder algemeen in cultuur en vaak zelfs zeldzaam. In dit artikeltje wil ik een oude bekende aan de vergetelheid ontrukken en tegelijkertijd een paar nieuwe cultivars onder de aandacht brengen.

Die oude bekende uit de dertiger jaren is *Echeveria gibbiflora* cv '**Carunculata**', die op de bijgaande foto, opgenomen in de collectie van Mr. Garnett G. Fuge te Bristol, als een prachtig gekweekt exemplaar te zien is. Het is uit botanisch standpunt gezien een zeer interessante plant, waarvan de bladeren wratachtige woekeringen vertonen, die door de één met verwondering, door de ander met een zekere afschuw aanschouwd worden. Hoe en wanneer deze woekeringen ontstaan zijn is onbekend. Is het een ziekelijke afwijking of 'gewoon' maar een speling van de natuur? Wij weten het niet en zullen ons dan ook maar niet aan veronderstellingen wagen. Wel weten wij dat de naam van deze cultivar in 1879 voor het eerst genoemd wordt in de catalogus van de destijds bekende succulentenkweker Louis de Smet bij Gent, die echter over slechts twee exemplaren beschikte. Het gelukte de Nederlandse vetplantenliefhebber O. J. Quintus, een van deze exemplaren te kopen, terwijl de Smet de andere plant zelf hield voor vermeerdering. Helaas ging dit exemplaar dood, terwijl het andere exemplaar in het bezit van de heer Quintus bleef. Na 25 jaar het alleenvertoningsrecht te hebben gehad, schonk hij voor het eerst een stek weg en wel aan de Hortus te Groningen. Daar werd de plant verder gekweekt en van hieruit over de verzamelingen verspreid. Evenals de andere grootbladige *Echeveria*'s is '**Carunculata**' niet uit de gewone bladeren te kweken, maar wel uit de bloemstengelbladen. Ook kan men de bloemstengel in zijn geheel afsnijden en opleggen, waarbij met een beetje

Echeveria gibbiflora cv "Carunculata".

Foto: G. G. Fuge

geluk uit meerdere ogen zich een stek ontwikkelt. Zelfs uit zaad is vermeerdering mogelijk, maar de jonge zaailingen zijn zeer gevoelig en van een goed opgekomen zaaisel lukte het mij slechts twee planten tot wasdom te brengen. De beste methode is een oude plant te onthoofden. De afgesneden kop wordt opnieuw beworteld, terwijl men de oude stam ongemoeid laat staan. Langs de stam vormen zich - als de stam en het wortelgestel tenminste gezond zijn - jonge scheuten, die als zij groot genoeg zijn, afgesneden en opgepot worden. De wratten op de bladeren komen pas tot ontwikkeling als de zaailingen of stekken goed ontwikkeld zijn. Ook in de winter worden meest geen blazen gevormd, waarschijnlijk door de geringe lichtintensiteit. Daar deze cultivar nogal gevoelig is voor koude en vocht is het raadzaam haar 's winters een

wat warmere standplaats te geven, bijv. ± 15 graden C. De lichtrode, van binnen gele bloempjes verschijnen in de winter op lange bloemstengels.

NIEUWE VORMEN

Jarenlang was *E. gibbiflora* cv 'Carunculata' de enige *Echeveria* met wratachtige blazen, hoewel er ooit een dergelijke vorm bestaan moet hebben van de bekende *Echeveria secunda*, gezien het voorkomen van de cultivarnaam 'Callosa'. Dit is ongetwijfeld een voorloper geweest van de vormen die aan het eind van de dertiger jaren hun intrede deden. Wijlen Prof. H. M. Butterfield ontdekte toen n.l. in een zaaisel van een onbekende *Echeveria*, een plant die na enige jaren wratachtige blazen vormde. Butterfield verwierp de gedachte dat dit mogelijk een hybride van de cv 'Carunculata' zou kunnen zijn, door te zeggen dat deze cv op het moment van bestuiving niet in de collectie aanwezig was. Maar het is geenszins uitgesloten dat zijn plant die als zaadgever fungeerde, een nakomeling is van een plant die de blazen wel bezat. Zijn eigen doorkruisingen van de opnieuw ontstane afwijking, bewijzen dat de nakomelingen niet allemaal de eigenschap bezitten tot de vorming van blazen. Onder de vele door mijzelf gewonnen zaailingen van planten die tot het *Echeveria* x *glauco-metallica*-complex gerekend moeten worden, vond ik één exemplaar dat, zij het op bescheiden wijze, blaasvormige verdikkingen op de bladeren vormt.

Butterfield noemde zijn monstreuze hybride 'Edna Spencer', naar Mrs. Edna Spencer, een befaamd Dahlia kweekster van over de 80 jaar, die ook in Succulenten geïnteresseerd was. Uit zaailingen van 'Edna Spencer' selecteerde Butterfield 'Edna's Giant', die tweemaal zo groot wordt en 'Ednita', die koperkleurige bladeren heeft. Een bijzonder opvallende zaailing van 'Edna Spencer' is de cv 'Blue Spur', een proliferende plant die geen hoofdrozet vormt, maar zich eindeloos splitst, zoals een cristaatvorm dit doet als zij aan het verlopen is. Maar het bijzondere aan deze plant is dat op ieder goed ontwikkeld blaadje een spoorvormig uitsteeksel ontstaat, dat aan de basis met het blad vergroeid is. Een zeer eigenaardige en ongewone afwijking!

Uit een kruising van 'Carunculata' met 'Edna Spencer' is 'Cameo' ontstaan, waarvan de zwelling op de bladeren doet denken aan een camee. Een der grootste uit deze groep is wel 'Paul Bunyan', waarvan de rozetten een doorsnee van wel 40 cm kunnen bereiken! Er bestaat momenteel vooral in Amerika en Engeland een grote belangstelling voor deze en andere, vaak grote rozetten vormende *Echeveria*'s. Vooral de hybriden met gegolfde en sterk gerande bladeren genieten de voorkeur en een aantal van deze planten zijn reeds in Nederland in cultuur en zullen ongetwijfeld hun weg naar de liefhebbers weten te vinden. Op deze hybriden hoop ik nog eens uitvoeriger terug te komen.

Gelijkenis en verschil (vervolg)

J. A. JANSE

De sterke impuls, die was uitgegaan van Linnaeus' werk, was niet tevergeefs geweest.

Zei de oude Plinius niet reeds, 'uit Afrika komt altijd wat nieuws', de plantenzoekers die in de onbekende landstreken de schatten van de flora gingen ontdekken, vonden zeker wat nieuws.

Als op 14 september 1811 de ontdekkingsreiziger Dr. Burchell bij Zandvlei in het Prieska distrikt is, vindt hij de eerste 'levende steen'.

'On picking up from the stony ground, what was supposed a curiously shaped